

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Modvs Frvctvose Celebrandi Missam

**Giustinelli, Pietro
Belli, Domenico**

München, 1649

Examen conscientia.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55294](#)

Celebrandi Missam. 9.

tiam , tanti Sacrificij illo die :
celebrationem intermitter , si
alia necessitas , aut legitima
causa , judicio sui Confessarij ,
aliter facere , illum non adstrin-
gat.

Vt autem facilius , & fru-
ctuosiùs hoc possit facere exa-
men , ponemus hic præcipua
quædam capita juxta quæ se-
ipsum examinare & discutere
queat.

Examen conscientie.

Primo , sancti Spiritus imple-
rabit auxilium dicendo.

VENI sancte Spiritus , reple-
tuorum corda fidelium , &
tua lucis radium in me infun-
B de;

de : Et distinctè cognoscam, digne desleam, Et integrè confitear peccata mea, ad laudem Et glorsam nominis tui, Et salutem anima mea. Per IESV M
Christum Dominum nostrum,
Amen.

Deinde examinabit seipsum
juxta modum sequentem.

Punctum primum. Circa
cogitationes.

1. An voluntariè, otiosas, id
est, inutiles sibi & suis proxi-
mis, cogitationes, in animum
recepit.

2. Vanas, optando, seu aspi-
rando ad honores, existima-
tionem, reputationem, appe-
ter-

Celebrandi Missam. 11

tendo diuitias, & mundanas
ambiendo dignitates.

3. *Superbas*, & ambitiosas,
seipsum magnificando, & cum
aliorum despe>, alijs se præ-
ferendo : Ecclesiasticæ digni-
tatis gradus exoptando, præ-
sertim cum illorum incapax,
illisque indignus sit.

4. *Auarias*, id est, superfluas
concupiscentia diuitias, pe-
cunias, commoditates, Eccle-
siastica beneficia, & obuentio-
nes, &c.

5. *Impuras*, rebus sensuali-
bus se oblectando, vel mente
illas versando.

6. *Gulosas*, superfluè man-
ducando, bibendo, exquisitos
cibos, seu lautas epulas deside-
rando.

7. *Iracundas*, excogitando quomodo aliquam sibi interrogatam possit vindicare & vleisi iniuriam.

8. *Odiosas*, optando cuiquam malum, vel habendo ab aliquo auersionem, seu excogitando, quomodo alicuius possit lädere honorem, vitam, aut famam, vel facultates.

9. *Inuidas*, proximorum inuidendo bonis.

10. *Suspiciosas*, sinistrè, & male de quopiam sine causa suspicando.

11. *Temerarias*, temerè sive male de aliorum dictis, vel factis, absque sufficienti fundamento, judicando.

12. *Curiosas*, inquirendo, quomodo illa possit cognoscere vel

vel intelligere, quæ capacita-
tem eius excedunt, & neq; sta-
tui, neque officio, neque pro-
fessioni suæ conueniunt.

13. *Fraudulentas*, ex cogitan-
do, quomodo aliquem in di-
ctis, factisue decipere posset.

14. *Pusillanimes*, diffidendo,
vel nimirum timendo, se hoc
adimplere posse, quod justum
& conueniens est.

15. *Dubiosas*, dubitando circa
aliquem fidei articulum.

16. *Murmuratorias*, intra se
de se, vel aliqua re aut persona
obmurmurando, seu lamenta-
ndo.

17. *Scrupulosas*, nimis facile
dubitando ijs de rebus, de qui-
bus non est dubitandum.

18. *Acediosas*, quidpiam cum
tædio & nausea pensitando.

Punctum 2. *Circa Verba.*

1. *Si otiosa*, id est, inutilia &
sibi, & proximo suo, locutus
fuerit verba.

2. *Inconsiderata*, & temeraria,
id est, non secundū quod tem-
pus, locus, persona, aut res,
aut finis requirebat, prolata.

3. *Exaggeratio*, plus minus-
ue, quam res ipsa reuera erat,
dicendo.

4. *Superba*, & elata arrogan-
tia, superbiendo & despicien-
do alios.

5. *Aculeata*, & irreuerentia,
charitatem fraternalm læden-
tia, & debitam reverentiam
non adducentia.

6. *Iras*

6. *Iracunda*, cum ira, indignatione, & furore prolatā.
7. *Susurratoria*, discordias seminantia.
8. *Detractoria*, de altero, vel malum eius edicendo, vel bonum eius imminuendo.
9. *Iniuriosa*, & contumeliosa, contra D E V M & Sanctos. eius pronunciata : yti sunt, blasphemiae : vel contra cuiuspiam honorem, seu aduersus aliquam personam dicta.
10. *Impudica*, & impura, contra honestatem, & bonos mores prolatā de obscenis & turpibus rebus.
11. *Mendacia*, falsum, vel cum vel absque juramento, cū proximi, vel sine illius damno, affirmata.

18

Modus Denotē

12. *Simulatoria*, fingendo
quod non est.
13. *Adulatoria*, pro aliorum
conciliando fauore, & aeu-
panda benevolentia, ad pla-
cendum alijs, dicta.
14. *Contentiosa*, pertinaciter
cuipiam obſtendo quo ſuum
poſſit tueri judicium.
15. *Irrisoria*, deridendo alte-
rum,
16. *Amara*, cum cordis ama-
titudine, vel pro vindicta, ſeu
ob aliquam malam paſſione,
dicta.
17. *laetabunda*, ſeipſum ac
res suas efferendo ſeu laudan-
do; vel rebus malis gloriando.
18. *Ambigua*, quæ in uno
ſenſu proferuntur ore, alia in-
telliguntur mente.

19.Ir-

29. *Irrisoria*, risum prouocantia.

30. *Affectata*, aliquo artificio, & studio, pro aliqua facundiae ostentatione, vel pro alicuius doctrinæ assentiatione dicta.

31. *Fraudulenta*, ad decipendum aliquem proleta.

32. *Instigatoria*, prava consilia suggestoria, & ad malum instigantia.

33. *Execratoria*, maledicendo, vel sibi ipsi mala imprecando, vel alijs ex odio, vel rancore, vel indignatione.

Punctum 3. Circa opera.

1. An otiosa, & inutilia opera ens sit, & ea, quæ non ad ali-

B 5 quem

quem bonum finem directa.

2. *Vana*, pro humano aeu-
pando fauore, ut aliquo possit
in honore, & æstimatione ha-
beri; facta.

3. *Inordinata*, id est, sine de-
bito fine, vel modo, & non suo
tempore & loco, peracta.

4. *Inobedientia*, id est contra
Dei, S. Matris Ecclesiæ, & con-
tra suorum Superiorū ac Præ-
latorum præceptiones; con-
tra diuini officij, & suæ con-
scientiæ remorsum, acta. Et si
est Religiosus, contra suorum
Superiorum ordinationes, &
Regulam facta.

5. *Sacrilegia*, recipiendo vel
ministrando cum peccato, seu
dubio peccati, Sancta Sacra-
menta: vel emissa violata vo-
ta.

ta, siue quapiam commissa Si-
monia.

6. *Immunda*, contra purita-
tem vitæ ac bonorum morum
admissa.

7. *Hypocritica*, ficta ac simu-
lata, ostendendo se talem esse,
qualis non est.

8. *Temeraria*, nempe facta
ex proprio capire, sine consi-
lio, & Superiorum suorum di-
rectione.

9. *Praesumptuosa*, supra pro-
pria sua habilitate, juribus aut
viribus.

10. *Fraudulenta*, cum fraude
& impostura suorum proxi-
morum, & contra justitiam.

11. *Partialia*, non vidento
cum omnibus, quando ratio
exigit, debita æ qualitate.

12. *Indiscreta*, id est immo-
derata & contra rationis dicta-
men acta, ut potè immodera-
tè studendo, scribendo, legen-
do, vigilando, orando, pœni-
gentias faciendo, aliquem in-
discretè corripiendo, & casti-
gando.

13. *Acediosa*, id est, inuite,
& cum tædio, nauseaue facta.

14. *Quæstuousa*, id est, non pro
Dei honore, & gloria, sed & ob-
suam duntaxat utilitatem, ob-
lectationem, honorem, pro-
prium commodum, seu ad e-
uitandum oppositum, facta.

15. *Superflua*, id est, ob so-
lam suam cōmoditatēm, deli-
cias, & propriam sensualitatēm
facta: uti manducando, biben-
do, dormiendo, vestiendo, re-
crean-

creando, ornando, amplius
quam status suus requirit, aut
citra justam necessitatem suas
expendendo vel consumendo
facultates.

16. *Desidiosa.* id est, sine de-
bita applicatione, & mentis
attentione, sine modo, citra
pium affectum, præcipue res,
ad diuinum cultum spectan-
tes: uti sunt orationes: Missæ
Sacrificium, diuina officia:
Conscientiæ examen, Con-
fessio: Sacra communio, spiri-
talis libri lectio: Verbum DEI
Sanctorum cultus, sacerarum
Reliquiarum, Indulgentiæ, &
similia, negligenter exercitare,
& colere: speciatim vero, &
singulariter hæc examinabit
sequentia.

Punctum 4. Circa Diuinum officium.

1. Num Diuinum officium sine debita attentione, reverentia, & deuotione, vel indecenti situ ac loco, recitauerit?
2. An quid notabile, & cum culpa aliqua omiserit?
3. An male & nimis festinanter verba pronunciauerit.
4. An ordinem inuerterit, postponendo illud, quod erat anteponendum, vel è contrario.
5. An vnum pro alio officium recitauerit.
6. An longo veletiam modico tempore, sine justa causa officium interruperit.
7. An sub diuini officij recitatio-

tatione voluntariè distractus fuerit, ridendo, jocando, seu aliquid distractionem inueniens agendo.

8. An determinatis temporibus, cum posset, horas non legerit.

9. An cantando in Choro, non debitè attentus fuerit.

10. An huc illucque suis oculis curiosè vagatus fuerit, vel circumspexterit,

11. An recitando cum alijs officium, ad aliorum verba non attentus fuerit.

12. An hoc, quod omissum intellexerat, vel male pronuntiatum, aut voluntaria distractione dictum, maximè si aliqua notabilis omissa esset pars, non repetierit?

34

Modus Dcuetè

13. An ob lucrum solum tem-
porale, & non principaliter ad
DEI gloriam, diuinum offi-
cium persoluerit?

14. An vel totum, seu ali-
quam diuni officij partem, ju-
sta ex causa omiserit?

15. An totum, vel diuni of-
ficij omittendo partem, absq;
legitima causa, debitam fru-
ctuum sui beneficij partem
aut pensionis, vel Ecclesiæ, vel
locis sacris, juxta Bullam Pij V.
non restituerit;

Punctum 5. Circæ Missam.

1. Num absque debita præ-
paratione, & conscientiæ exa-
minatione, vel cū dubio pec-
cati, celebrauerit.

2. An

Celebrandi Missam. 123

2. An cum modica deuotio-
ne, attentione, & reuerentia, &
nimis celeriter & malè verba
Canonis, aut Consecrationis
pronunciauerit.
3. An voluntariè aliquid o-
miserit, mutauerit, vel adiun-
xerit.
4. An tempore à S. Matre Ec-
clesia præfixo (quod ab auro-
ra incipit & durat vsq; ad me-
ridiem) celebrauerit.
5. An Rubricas Missalis
quantum ad modum Cere-
moniarum, & rituum ordina-
tum ab Ecclesia, obseruauerit.
6. An absque omnibus sacris
paramentis, vel sine corpora-
li, libro, lumine, ministro, abs-
que consecrato lapide, auſſi-

C ne

ne debit is altar is mappis, celebrauerit.

7. An in debita materia azy-
mi panis, & veri vini, non cor-
rupti, & in Calice conuenien-
te, consecrauerit infusa aqua,
& in loco sacro consecrauerit.

8. An ante Matutinum per-
solutum, absque legitima cau-
sa, celebrauerit.

9. An orationes, quæ Sacer-
doti dicendæ, lauandis mani-
bus, & sacriss se vestiendo in-
dumentis uti in Missali adno-
tatae, dixerit.

10. An Sacrificium Missæ non
conforme temporibus occur-
rentibus, sine justa causa per-
egerit.

11. An Sacrificium pro illis
applicauerit vel obtulerit, vi-
uis,

nis, & defunctis, quibus erat
obligatus.

12. An peracto Sacrificio, de-
bitas D E O gratias egerit, vel
nimium festinanter, & citra
deuotionem, persoluerit.

13. An statim finito Sacro,
impertinentibus, & profanis
colloquijs, nugis, jocis, risibus
Iusibus, & similibus rebus tan-
to Sacrificio indignis, sese im-
penderit.

14. An scienter, absq; legiti-
mis ordinibus, vel cum aliquo
legitimæ censuræ impedimen-
to, cuius sibi conscius fuit, vel
cum irregularitate, cele-
brauerit.

**Punctum 6. Circa Sanctorum
Sacramentorum admini-
strationem.**

1. Si cum debita deuotione,
reuerentia, & oculorum mo-
destia, augustissimū altaris Sa-
cramentum nō ministrauerit.
2. Si per negligentiam, vel ob-
modicam aduertentiā, Ven-
rabile Sacramentum, seu ali-
quam eius particulam, ex ma-
nibus cadere permiserit. Et si
in tali casu, id quod Rubricæ
præcipiunt, fecerit.
3. Si inuoluntariè, seu illiben-
ter, ob laboris vel incommo-
di timorem ministrauerit Sa-
cramenta.
4. Si Sacramentum Confes-
sionis, sciens se ob scientiæ,
pro-

probitatis, & legitimæ potesta-
tis defectum, inidoneum, ad-
ministrauerit.

5. Et si primum seipsum, &
pœnitentes D E O non com-
mendauerit.

6. An habuerit rectam inten-
tionem, ad DEI gloriam & sa-
lutem animarum: num potius
ad temporale lucrum, vel per-
uersum aliud propositum re-
spexerit.

7. Si debitas interrogaciones
cum prudentia, & modestia o-
miserit, vel si nimis superfluus
in rebus impertinentibus in-
terrogandis, cum periculo sui
vel pœnitentis damno.

8. Si sua culpa passus tentatio-
nes, & in illis statim ad debita
remedia non recurrerit: men-

tem ad D̄m eleuando, eius
auxilium implorando, men-
temq; suam ad piam aliquam
cogitationem conuertendo.

9. Si in excipienda Confessio-
ne, erga pœnitentem fuerit
impatiens, asper, & nimis rigi-
dus, præcisâ illi libertate, om-
nia sua peccata cum fiducia
confitendi.

10. Si omiserit procurare, ut
suis obligationibus, ac suæ cō-
scientiæ satis faciat pœnitens :
maximè in restituenda fama
& reddentis rebus iniustè par-
tis.

11. Si pœnitentes, & sibi com-
missos de rebus suæ salutis, &
remedijs ad emendationem
necessarijs instruxerit,

Celebrandis Missam. 31

12. Si in casibus difficilibus,
& dubijs, ad consilium intelligentium, & expertorum non
recurrerit. Et si in talibus ca-
sibus absoluuerit, dubitando
an absoluere posset, nec ne.

13. Si quempiam absoluuerit,
dubitando, num ibi debita es-
set absoluendi materia: & an
pœnitens, requisitum dolo-
rem habuerit: emendationis
propositum. & satisfaciendi
suæ conscientiæ, & obligatio-
ni voluntatem.

14. Si nimis rigidam pœniten-
tiam, pœnitentis statui, & e-
mendationi improportiona-
tam imposuit.

15. Si extra Confessionem, si-
ne pœnitentis licentia, locu-
tus fuerit, violando directè, si-

ac indirectè, vel cum periculo
violandi, sacramentale sigil-
lum.

**Punctum 7. Circa curam
animarum.**

1. Si cum animarum haberet
curam, non zelauerit, non de
illarum salute solicitus fuerit.

2. Si suis temporibus sancta
illis Sacra menta non ministra-
uerit.

3. Si non elaborauerit intelli-
gere & tollere publica scanda-
la, & abusus, & eos eruere è
peccatis, quos illis nerat ob-
noxios.

4. Si doctrina Christiana illos
non erudierit, nec res ad salu-
tem docuerit necessarias.

5. Si

5. Si debit is temporibus non annunciauerit Verbum DEI, malam prauamque illorum corripiendo vitam, illoshortando ad virtutes, Deique eis inculcando timorem.
6. Si inter discordantes, pacem non composuerit,
7. Si festiuis diebus, populo celebrare Missam omiserit.
8. Si diuini officij, & Missæ obligationibus, tam pro viuis quā defunctis non satisfecerit,
9. Si illos qui non confitentur neque communicant, saltem semel in anno, in sua Parochia, non obseruauerit.
10. Si aliquem per suam negligentiam, sine Sacramentis, & animæ cōmendatione mori permiserit.

11. Si pro morientium consolatione & auxilio morituris non astiterit, cum posset.
12. Si malis suis actionibus, & prauis moribus, suis subdiciis malum exemplum dederit.
13. Si nescit quantum ad sui officij & muneris attinet obligationem.
14. Si ordinationes suorum Superiorum & Prælatorum, nec non Ecclesiæ statuta, circa animarum curam, obseruet.

Punctum 8. *Circa curam Ecclesiæ, & rerum sacrum.*

1. Si habuerit curam Ecclesiæ, & Sacristiæ : immunda, male purgata sacra vasa, corpora-

poralia, Purificatoria, & map-
pas, & vestimenta reliqua sa-
cra.

2. Si Missæ & altarium para-
menta reliquerit fracta, fœda,
& malè composita.

3. Si tenuerit Ecclesiam, & sa-
cra Altaria immunda, puluere
obsita, telis aranearum, & alijs
fœdis rebus, præcipue Altariū
Mappas defœdatas.

4. Si non decenter conservet
in altari augustissimum altaris
Sacramentum: nec illud reno-
uauerit suis temporibus, cum
ardente semperante illud lam-
pade.

5. Si permiserit deesse aquam
Iustralem, seu benedictam in
vasis Ecclesiæ.

6. Si non prouiderit necessa-
ria,

36 Modus Deuotè

ria Ecclesiæ, & Sacristiæ, quan-
cùm ad suam pertinet obliga-
tionem.

7. Si non renouauerit singulis
annis sacrum Chrisma.

8. Si modicam sacrarum Re-
liquiarum curam habuerit.

9. Si non decentem Ecclesiæ
apparatum diebus festiuis &
solemnibus habuerit.

Punctum 9. Circa omis-
siones.

1. Si præter jam dicta, in su-
pradicte capitibus aliquid fa-
cere omiserit, ex obligatione,
erga Deum, erga seipsum, vel
circà proximum: maximè ve-
tò, circa suos Parentes, & Be-
nefactores, viuos & defun-
ctos.

Etos, & erga suam Religionem
si Religiosus sit.

2. Particulatim verò, si per
negligentiam solitas oratio-
nes, deuotiones, Sacrum, di-
uina officia, Cōfessionem, ex-
amen conscientiæ, solitas pœ-
nitentias, & mortificationes,
verbum DEI, spirituales le-
ctiones, proximorum corre-
ctiones prætermiserit: si spiri-
tualibus, & temporalibus il-
lorum necessitatibus subue-
nerit, nec juxta suas vires ope-
ra misericordiæ exercuerit.

3. Postremò Deum omnium
suorum peccatorum depreca-
bitur veniam, firmiter in po-
sterum proponendo emenda-
tionem, ac deinde accessurus

38 Modus Deuotè
ad Confessionem, sequentem
dicet orationem.

Oratio ante sacram Confes-
sionem.

Ego ô Benignissime Domi-
ne Iesu Christe, unice Sal-
uator & Sanctificator meus,
qui tot tantisque modis tuam
offendi Bonitatem & Maies-
tam, humiliter omnium meo-
rum cōmissorum peccatorum
deprecor veniam, & indulgen-
tiam, promittendo; tuo fauen-
te auxilio, (in quo duntaxat
confido) de cætero, cum omni
diligentia, omnimodam e-
mendationem.

Illumina quæso Domine
cor meum tue diuinæ lucis